

[Maigaard.]

spørgsmålet til VK-ordførerne, for jeg kan ikke se sammenhængen i standpunktet. Så skulle man have sagt fra sidste år. Så skulle man have sagt: „Vi vil heller ikke have ekspropriation til rekreative formål.“ Men når man har sagt ja til sommerhusene, må man vel også sige ja til boligerne. De er nu en gang vigtigere.

Jeg synes også, man skal se sammenhængen med anden lovgivning i det, der ligger her. Kommunerne kan udlægge jord til boligformål, og det, vi her sikrer dem, er, at de kan føre deres planer ud i livet. De kan bestemme, at et stykke jord skal bruges til boliger, og det redskab, vi så giver dem — og når det kommer til stykket nok et meget beskedent redskab — er muligheden for at føre planer ud i livet ved at tage konsekvensen af den ret, vi har givet kommunerne til at udlægge jord til boligformål. Når vi kan sige ja til det, må vi også kunne sige ja til, at kommunerne får redskabet til at føre planlægningen ud i livet. Det gør, at jeg synes, at der blev mere end skudt ved siden af, da fru Clara Munck var inde på at tale om kommunesocialisme, eller hvad man nu vil kalde det. Det skulle kun glæde mig, om der var tale om socialistiske strenge i det; men det er der efter min mening ikke, og det er nok meget fornuftigt, sådan som landet ligger nu.

Det afgørende er, at det er kommunerne, der får bestemmelsen, ikke staten. Så kunne vi begynde at diskutere, om centraladministrationens embedsmænd skulle have disse rettigheder, men det skal de ikke. Det er kommunerne, der skal have dem. Det synes jeg man skal lægge mærke til. Jeg mener også, at loven i kommunal sammenhæng vil få den praktiske virkning, som hr. Svend Jakobsen var inde på, at man vil få nemmere ved at forhandle sig igennem, dels fordi det nu ligger i hele den kommunale mentalitet, at man skal prøve at snakke sig til rette, og det synes jeg er praktisk i det daglige, dels fordi der er bygget helt klare bremses ind i lovforslaget, der gør, at kommunerne i reglen vil være interesseret i at forhandle sig til rette. Den væsentligste er, at når man eksproprierer, skal man betale kontant. Det gør, at man i kommunerne kun bruger ekspropriationsmidlet i yderste nød. Men det gør også, at man bliver styr-

ket en smule i forhandlingerne, når man kun bruger midlet i yderste nød, og det kan jeg ikke se skader. Jeg har selv i min egen kommune været med til at forhandle med en grundejer om en materialegård til kommunens tekniske forvaltning. Vi kunne ikke blive enige, og vi tænkte på at ekspropriere manden ud, indtil vi fandt ud af, hvad det kostede, når vi skulle betale kontant. Så var der noget med lånerammer, så var der noget med stram likviditet, og så forhandlede vi os til rette. Derfor tror jeg, at der i dette kontantbetalingsprincip ligger en bremse, som gør, at det i virkeligheden er et instrument i forhandlingerne, vi giver kommunerne. Jeg tror ikke, vi vil se ret mange ekspropriationer.

Dernæst vil jeg sige, ikke mindst til ordføreren for partiet venstre, at der aldrig er nogen, der har tabt penge på at blive eksproprieret. Lad os nu komme ned på jorden igen! Her i landet er det ingen dårlig forretning at blive eksproprieret ud. Det giver penge, ofte i overkanten, og det giver kontante penge. Lad os nu bare vedstå det, for sådan er det. Denne jammer på vegne af de folk, der bliver eksproprieret ud, har jeg svært ved at forstå, for den har ikke hold i den praktiske virkelighed.

Jeg synes, det er rigtigt, at man giver kommunerne denne adgang, og jeg synes også, det er rigtigt, at man har så megen sans for sammenhængen i boligministeriet — og selvfølgelig har man det — at man siger, at der også må kunne eksproprieres til de ting, der hænger sammen med en bolig: butikker, garageanlæg, eller hvad det nu kan være. Et bysamfund er en enhed. Ingen af os ville være tjent med, at man i givet fald kunne lave et bysamfund, hvor der kun var boliger. Det må vi se i en helhedsbetragtning, og derfor er det rigtigt, at der kommer denne sammenhæng i det. Fru Clara Munck var ikke meget for den, men jeg synes, fru Clara Munck skulle tænke på, at hendes skønne Frederiksberg ikke var ret meget bevendt, hvis det kun var boliger, der var der. Der hører mere med til et bysamfund.

Fru Clara Munck var så utilfreds med, at de almennyttige selskaber ikke er underkastet loven. Dertil vil jeg godt sige, at det er helt indlysende, at de almennyttige selskaber skal med i planlægningen og underkaste sig planlægningen. Ingen tvivl om det. Men